

Csökken a párkapcsolati erőszak látenciája, ha jobban bízunk a rendőrségben?

Kvantitatív vizsgálat két adatbázison

FÜSTÖS Mónika¹

A kriminológiában sokáig evidenciaként kezelték azt, hogy a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság összefüggésben áll egymással. Az elmúlt két évtized empirikus kutatásai azonban rávilágítottak, hogy ez az összefüggés egyáltalán nem ilyen egyértelmű. Hipotézisem (1) szerint ennek az az oka, hogy a különböző bűncselekménytípusokat külön érdemes vizsgálni. A kutatás másik feltételezése (hipotézis 2) az, hogy a nagyobb bizalmat feltételező bűncselekménytípusok (szexuális erőszak, párkapcsolati erőszak) esetén nagyobb a feljelentési hajlandóság, ha erősebb a rendőrségbe vetett bizalom. Az adatok alapján a szexuális erőszakot átélt és feljelentést tevő áldozatok esetében nincs szignifikáns összefüggés a feljelentési hajlandóság és a rendőrség vélt segítőkészsége között, ugyanakkor a testi bántalmazást átéltek esetében van. Ha azonban az elkövető az áldozat partnere, akkor nincs szignifikáns összefüggés. Az látható tehát, hogy bűncselekménytípusonként valóban eltérő eredményekre juthatunk (hipotézis 1), ugyanakkor meglepetést okozott az, hogy éppen a legérzékenyebb bűncselekménytípusoknál (szexuális erőszak, párkapcsolati erőszak) nincs szignifikáns összefüggés a bizalom és a feljelentési hajlandóság között. Ez az eredmény azt mutatja, hogy a témát érdemes mélyebben, akár más módszerekkel (kvalitatív) is kutatni.

Kulcsszavak: rendőrségbe vetett bizalom, feljelentési hajlandóság, adatbázis, látencia, párkapcsolati erőszak

Bevezetés

A Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolában kutatom a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság összefüggéseit a párkapcsolati erőszak ügyekben. A kriminológiai szakirodalom hosszú ideig evidensnek vette a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság közötti kapcsolatot is,² korábban azonban csak szórványosan kutatták az összefüggést empirikus mód-

¹ Doktori hallgató, Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészettudományi Doktori Iskola, e-mail: moni.fustos@gmail.com

² KÄÄRIÄÄINEN-SIRÄÄN 2011: 65-81.

szerekkel.³ Az elmúlt tíz évben azonban egyre több kutatás jelent meg a témát vizsgálva.⁴ A kutatásokat összefoglalva az látszik, hogy azok az eredmények erős túlsúlyban vannak, amelyek a fogalmak közötti pozitív kapcsolatot bizonyítják. Összesen 24 kutatás jutott erre az eredményre, és további hat olyan kutatás volt, amely részben igazolta az összefüggést (vagy a hatékonyság és a procedurális igazságosság okozott eltérést, vagy összehasonlító elemzések során egyes csoportok [többségi, kisebbségi] között volt eltérés, és volt olyan kutatás is, amely több bűncselekménytípust hasonlított össze, és ezek között volt eltérés). Ezzel szemben 11 olyan kutatás került be a mintába, amelyek azt igazolják, hogy a két fogalom között nincs összefüggés, vagy az összefüggés nem szignifikáns. További négy olyan kutatás is született, amelyekben a nem szignifikáns kapcsolat csupán részeredmény, továbbá két olyan kutatás is van a mintában, amelyek részeredményként ugyan, de arra a következtetésre jutottak, hogy a két fogalom között negatív kapcsolat áll fenn, vagyis minél jobban bízunk az egyén a rendőrségben, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy feljelentést tesz. A 41 kutatási cikkből⁵ tehát 24 adott tisztán pozitív, 11 tisztán negatív, további hat kutatás pedig vegyes eredményt.⁶

Látható tehát, hogy az empirikus kutatások nem bizonyítják egyértelműen azt a hipotézist, hogy a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság pozitív összefüggést mutatna. Ennek több oka lehet az eltérő kulturális környezettől kezdve, a módszertanokon át a bűncselekménytípusok eltérőségéig. A kutatásban éppen ezért fókuszálók csupán egy bűncselekménytípusra, egy olyanra, amely nagy bizalmat igényel: a párkapcsolati erőszakra.

Fontos tisztázni, hogy mit is értünk párkapcsolati erőszak alatt. Magyarországon ugyanis már tíz éve külön tényállása van a büntető törvénykönyvben a kapcsolati erőszaknak.⁷ Garai Renáta disszertációjában felhívja rá a figyelmet, hogy annak köszönhetően, hogy a „hozzátartozó” szó bekerült a törvény szövegébe, a törvény hatálya kiterjed: az egyeneságbeli rokonra és ennek házasársára vagy élettársára, az örökbe fogadó és a nevelőszülőkre, az örökbe fogadott és a nevelt gyermekekre,

³ FISHMAN 1979: 146–157; BENNETT–WIEGAND 1994: 135–148; TYLER–SUNSHINE 2003: 513–548; GOUDRIAAN–LYNCH–NIEUWBEERTA 2004: 933–969; GOUDRIAAN–WITTEBROOD–NIEUWBEERTA 2006: 719–742; DAVIS–HENDRICKS 2006: 81–94; TYLER–FAGAN 2008: 231; TANKEBE 2019: 1390–1410; SLOCUM 2017: 535–589; TYLER–SCHULHOFER–HUQ 2010: 365–401.

⁴ KÄÄRIÄINEN–SIRÉN 2011: 65–81; MURPHY–CHERNEY 2011: 235–257; KOCHER–PARKS–MASTROFSKI 2013: 895–925; SEMUKHINA 2014: 305–325; MURPHY–BARKWORTH 2014: 178–204; SARGEANT–MURPHY–CHERNEY 2014: 500–524; TSUSHIMA–HAMAI 2015: 212–228; KRUGER et al. 2016: 807–812; TANKEBE–REISIG–WANG 2016: 11–22; VANDAMME 2016: 103–116; KARAKUS 2017: 25–54; KHONDAKER–WU–LAMBERT 2017: 188–204; MURPHY–MADON–CHERNEY 2017: 544–559; SLOCUM 2017: 535–589; WIEDLITZKA et al. 2018: 51; BOATENG 2018: 2891–2916; MURPHY–MAZEROLLE 2018: 3–22; GRIFFITHS 2018: 197–216; ELNTIB et al. 2018: 55–62; ÖZ- AŞÇILAR–NARLI–ÖZTÜRK 2018: 1997–2018; SUN et al. 2018: 275–291; KWAK–DIERENFELDT–MCNEELEY 2019: 25–34; RENGIFO–SLOCUM–CHILLAR 2019: 412–450; TANKEBE 2019: 1390–1410; MURPHY–CHERNEY–TESTON 2019: 594–619; MURPHY–MADON–CHERNEY 2020: 361–377; PÖSCH et al. 2020: 563–595; LI et al. 2020: 201–219; LEE–CHO 2020a: 1–22; LEE–CHO 2020b: 575–603; JACKSON et al. 2020: 547–572.

⁵ A mintába kizárólag olyan cikkek kerültek be, amelyek saját kutatást, adatbázis-elemzést tartalmaztak a témával kapcsolatban. Azok tehát, amelyek csak említették a három fogalom közötti kapcsolatot, nem kerültek be a mintába.

⁶ FÜSTÖS 2022: 149–168.

⁷ GARAI 2023: 1743–1758.

a testvérré és a testvér házastársára vagy élettársára, a házastársra, az élettársra, a házastárs vagy az élettárs egyeneságbeli rokonára és testvére.⁸ Ezzel szemben ebben a cikkben a párkapcsolati erőszak (*intimate partner violence*) szűkebb (házastárs, élettárs, barát/barátnő, exházastárs, exélettárs, exbarát/-barátnő) értelmezésével foglalkozom, amely kifejezetten az intim párkapcsolatban lévőket sorolja a cselekmény hatálya alá, és az nem terjed ki a teljes családra.

Hipotézisek

Jelen cikk egyik hipotézise tehát az, hogy a bizalom és a feljelentési hajlandóság vizsgálata során megmutatkozó eltérő eredmények oka az, hogy a különböző bűncselekménytípusokban nagyon eltérő az áldozatok motivációja, ezért érdemes ezeket egyenként vizsgálni (hipotézis 1).

A kutatás másik feltételezése (hipotézis 2) az, hogy a nagyobb bizalmat feltételező bűncselekménytípusok (szexuális erőszak, párkapcsolati erőszak) esetén erősen szignifikáns összefüggést fogunk mérni a rendőrségbe vetett bizalom (különös tekintettel a procedurális bizalomra) és a feljelentési hajlandóság között.

Hiányzó adatok

A kutatás kvantitatív eredményei erős limitációt mutatnak; az áldozati kérdőívek felvétele nagyon költséges, és ezért kevés és régi adat áll csak rendelkezésre, az elemszámok nem minden esetben elégségesek ahhoz, hogy a hármas összefüggés vizsgálható legyen. Az adatok mennyiségi és minőségi problémájára azonban nem csak a kutatás hívja fel a figyelmet, nemrégiben éppen a párkapcsolati erőszakra vonatkozó hatósági adatokkal kapcsolatban jelent meg egy jelentés.⁹ A jelentés megállapítja, hogy az uniós egységes adatgyűjtés főbb nehézségei (1) a párkapcsolati erőszak összetett definíciója, (2) a tagállamok eltérő értelmezése a párkapcsolati erőszakra, (3) jelentős eltérések az adatgyűjtési gyakorlatban, (4) a „principal offence rule” alkalmazása és (5) a releváns adatok hiánya (például elkövető és áldozat neme és kapcsolata). Ezek a nehézségek megjelennek az áldozati kérdőívek esetében is, továbbá ez a jelentés azt is bizonyítja, hogy ahogy az áldozati kérdőíves, úgy a hatósági adatgyűjtés minősége és mennyisége jelenleg erősen limitálja a párkapcsolati erőszak kutathatóságát. Erős limitáció továbbá az is, hogy a párkapcsolati erőszak bizonyos típusai (gazdasági és érzelmi erőszak) nem is vizsgálhatók az adatbázisok segítségével, mert csupán a fizikai és szexuális erőszakra tartalmaznak releváns adatokat.

⁸ GARAI 2021: 76.

⁹ EIGE 2021.

Ennek ellenére a rendelkezésre álló magyar és nemzetközi adatokat megvizsgáltam, és releváns következtetéseket vontam le ezek alapján.

Módszertan

Az International Crime Victims Survey adatait és a rendelkezésre álló magyar adatokat használom arra, hogy kifejezetten a párkapcsolati erőszakra vonatkozóan vizsgáljam, hogy van-e összefüggés a feljelentési hajlandóság és a rendőrségbe vetett bizalom között ezekben az esetekben. Nagyon fontos leszögezni, hogy az adatok és a kapott eredmények nem a mai helyzetet tükrözik, ugyanakkor nem ismerek olyan kutatást, amely az adatbázisokat a párkapcsolati erőszakra fókuszálva vizsgálta volna. Szem előtt tartva tehát, hogy az adatok nem a mai társadalmi képet mutatják, mégis fontos megvizsgálni, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján, mit tudhatunk meg a párkapcsolati erőszak, a feljelentési hajlandóság és a rendőrségbe vetett bizalom kapcsolatáról. Az ideális kutatási helyzet természetesen az lenne, ha rendelkezésre állnának friss adatok, és azokkal összevethetők lennének a korábbiak, sajnos azonban az áldozatkutatásokra alkalmazott kérdőívek felvétele annyira forrásigényes, hogy kevés olyan ország van, ahol rendszeresen végeznek ilyen mérést.¹⁰ Jól példázza ezt a magyarországi helyzet, ahol egyetlen országos, reprezentatív áldozatkutatás készült csupán 2003-ban. Sok szempontból fontos lenne ezt a mérést megismételni, egy ilyen jellegű kutatás azonban sokkal nagyobb apparátust igényel, bőven túlmutat a jelen kutatás keretein, ezért az a korábbi adatok elemzésére szorítkozik, annak korlátait figyelembe véve.

A kérdőívekről

International Crime Victims Survey

A nemzetközi adatokat tartalmazó ICVS-adatbázishoz több hullámban vették fel az adatokat, ezekből négy hullám (1989, 1992, 1996, 2000) adatai nyilvánosak, ezek közül az utolsó két hullám adataival dolgozom, azért, mert a kérdőívben a vizsgált kérdések 1992 után változtak. Az adatbázis így 152 203 adatot tartalmaz. Ez a méréshez elegendő elemszám miatt fontos. A párkapcsolati erőszak esetében – bár egyre nagyobb nyilvánosságot kap – magas a látencia.¹¹ Az elmúlt két évtizedben rengeteget változtak a párkapcsolati erőszakot érintő jogszabályok és a közbeszéd is,¹² és ezek nagyban befolyásolhatják nem csupán a feljelentési hajlandóságot, de azt is, hogy az áldozatok maguk szembenéznek-e a történetekkel és hajlandók-e arról be-

¹⁰ BARABÁS 2009.

¹¹ CATTANEO-DELOVEH 2008: 413–422.

¹² TIPPETT 2018: 229–302.

szélni vagy egy kérdőívben őszintén válaszolni. A vizsgált adatbázisok jóval korábbi adatokat tartalmaznak, ezért arra lehet számítani, hogy a látencia az anonimitás ellenére is magas még az áldozati kérdőívekben (*victim survey*) is. Az eredményeket tehát érdemes némi fenntartással kezelni.

1. táblázat: Az adatok nem mutatnak tendenciózus változást sem a feljelentések számában, sem azok arányában

Hullám	Szexuális erőszak áldozata (%)	Tett feljelentést a rendőrségen (%)
1989	7	12,8
1992	7,4	13
1996	8,4	12,2
2000	6,9	12

Forrás: a szerző szerkesztése

Az ICVS-adatbázist vizsgálva azonban nem mutatható ki tendenciaszerűen az, hogy a feljelentési hajlandóság az idő előrehaladtával egyre nőne. 1989-ben a válaszadók 7%-a válaszolt igennel arra kérdésre, hogy követtek-e el ellene szexuális bűncselekményt az elmúlt öt évben. 1992-ben ez az arány 7,4, 1996-ban 8,4 volt, ugyanakkor a növekvő tendencia 2000-ben megszakadt, ekkor a megkérdezettek 6,9%-a válaszolt igennel a kérdésre. A rendőrségi feljelentés esetében még ennyire sem látható növekvő mintázat; 1989-ben 12,8%, 1992-ben 13%, 1996-ban 12,2% és 2000-ben 12% tett feljelentést a rendőrségen.

Ennek ellenére az adatbázis nagyon hasznos, hiszen lehetőséget biztosít arra, hogy megkülönböztessünk bűncselekménytípusokat (autólopás, lopás autóból, autórongálás, motorlopás, biciklilopás, betörés, rablás, lopás, szexuális erőszak, bántalmazás/testi sértés) és arra is, hogy szűrjünk az elkövetőkre (házastárs, partner, volt-házastárs, volt-partner, barát [intim kapcsolat], volt-barát [intim kapcsolat], rokon, közeli barát, főnök, kolléga) abban az esetben, ha az áldozat ismerte a támadót. Ez lehetőséget ad a párkapcsolati erőszak eseteinek kiszűrésére úgy, hogy a szexuális támadásokat (*sexual offence*) és a bántalmazásokat (*assault*) vesszük figyelembe, és az adatokat szűrjük a házastársakra, volt házastársakra, partnerekre és volt partnerekre, barátokra és a volt barátokra (*spouse, partner, ex-spouse ex-partner, boyfriend, ex-boyfriend*). A rendőrségbe vetett bizalomra több válaszból következtethetünk: négyfokú skálán ítélik meg a válaszadók azt, hogy a rendőrség mennyire jól végzi a munkáját, mennyire segítőkész; továbbá kétfokú skálán azt, hogy mennyire valószínű, hogy korrumpálhatók a rendőrök. A kérdőívből kiderül, hogy az áldozatok tettek-e feljelentést, miért igen, vagy miért nem. Ezekből a válaszokból szintén lehet következtetni a rendőrség iránti attitűdökre.

Áldozatok és vélemények kutatás (OKRI adatbázisa)

Az *Áldozatok és vélemények* címmel publikált kutatást az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) készítette 2003-ban. A kutatás reprezentatív, tízezer fő megkérdezésével készült országos adatfelvétel eredménye. A kérdőívben szintén cselekménytípusokra (autólopás, lopás autóból, autórongálás, rongálás, biciklilopás, rablás, zsebtolvajlás, lopás, betörés, bántalmazás, szexuális zaklatás, szexuális támadás, támadás/fenyegetés, átverés, közlekedési baleset, egyéb bűncselekmény) vannak bontva a kérdések, és ahogy az ICVS-adatbázisban, ebben is lehetőség van szűrni arra, hogy az áldozat ismerte-e az elkövetőt, és milyen kapcsolatban álltak (házastárs, élettárs, gyerek, unoka, szülő, nagyszülő, testvér, más rokon, partner [barát, barátnő], barát, munkatárs, szomszéd, ismerős, volt férj, feleség). Ezek közül a jelen kutatás szempontjából a bántalmazás, a szexuális zaklatás, a szexuális támadás és a támadás/fenyegetés lehet releváns, a hozzátartozók közül pedig a házastárs/élettárs, partner és exférj. A rendőrségbe vetett bizalomra ebben az adatbázisban azok a válaszok utalnak, amelyek az „Ön szerint ma Magyarországon a rendőrség mennyire képes garantálni a közbiztonságot?” kérdésre adnak választ, ötfokú skálán lehetett jelölni a választ. Ebben az adatbázisban is rákérdeznek arra, hogy az áldozat tett-e feljelentést, ha nem, miért nem. Azoktól, akik tettek feljelentést, megkérdezték, hogy mennyire voltak elégedettek, mennyire volt az eljárás szakszerű, és további kérdéseket tettek fel a rendőrök munkájával kapcsolatban.

Eredmények

A feljelentési hajlandóság cselekménytípusok szerint

Először megvizsgálom, hogy mely cselekménytípusoknak milyen mértékben esnek áldozatul, majd azt, hogy az áldozatok közül hányan jelentik az esetet.

International Crime Victims Survey

Autólopás áldozatává a nemzetközi adatbázisban vizsgált megkérdezettek 4,4%-a vált, és az áldozatok több mint 90%-a jelentette az esetet a rendőrségnek. A vizsgált populáció 15,4%-ának törték fel az autóját és loptak el így valamit, az áldozatok körülbelül fele tett feljelentést. Az autóját a megkérdezettek 14%-ának rongálták meg, az áldozatok harmada tett feljelentést.

2. táblázat: A különböző cselekménytípusok elkövetésének gyakorisága és a feljelentési hajlandóság aránya

	Gyakoriság (%)	Feljelentési hajlandóság (%)
Autólopás	4,4	90,3
Lopás autóból	15,4	48,4
Autórongálás	14	32,8
Motorlopás	1,4	71,6
Biciklilopás	10,5	46,6
Betörés	11,1	60,3
Rablás	7,1	35,9
Lopás	20,1	26
Szexuális erőszak	7,3	11,8
Bántalmazás, testi sértés	10,4	28,8

Forrás: a szerző szerkesztése az ICVS-adatbázis alapján

A motorlopások gyakorisága 1,4%, a feljelentési hajlandóság azonban viszonylag magas ezeknél a bűncselekményeknél; az esetek 71,6%-a jutott a rendőrség tudomására. A megkérdezettek 10,5%-ától loptak el biciklit, az áldozatok közel fele ezt jelentette a rendőrségen. Betörést a megkérdezettek 11%-a szenvedett el, és az áldozatok 60,3%-a tett feljelentést. A megkérdezettek 7,1%-a lett rablás áldozata, és az áldozatok 35,9%-a jelentette azt. A megkérdezettek 20,1%-a lett lopás áldozata, és az áldozatok 26%-a tett feljelentést. A megkérdezettek 7,3%-a lett szexuális erőszak áldozata, és csupán az áldozatok 11,8%-a jelentette be a rendőrségen. A megkérdezettek 10,4%-át érte valamilyen testi sértés, és az esetek 28,8%-áról szereztek tudomást a hatóságok. Látható tehát, hogy minden cselekménytípusra jellemző a látencia, de éppen a testi épséget, szexualitást érintő bűncselekmények esetében, ahol az eset túlmutat a vagyoni veszteségen, a legmagasabb.

A nemzetközi adatbázis adatai hitelesnek tűnnek, hiszen az adatok egybecsengenek a szakirodalommal, Skogan szerint például a biztosítás és a pénzbeli kompenzáció lehetősége (autólopás, betörés) az egyik legerősebb ösztönző, míg a bűncselekmény komolytalanságának szubjektív érzékelése a legerősebb ellenőztönző.¹³ A szexuális erőszak eseteinél valóban magasabb a feljelentés aránya azok körében, akik súlyosnak ítélték meg az ellenük elkövetett bűncselekményt, ugyanakkor ezekben az esetekben is kirívóan magas a látencia aránya: azok közül, akik súlyosnak ítélték meg a történeteket, 23,7% tett feljelentést (76% nem). Akik azonban nem találták súlyosnak a támadást, csupán 2,5%-ban jelentettek (96% nem). A testi sértéseknél is nagy szerepe van az eset vélt komolyságának; akik nagyon súlyosnak tartották a bántalmazást, 48,8%-ban jelentették az esetet (50,5% nem), míg akik nem találták súlyosnak a bűncselekményt, csupán 11,3%-ban jelentették azt (86,7%

¹³ SKOGAN 1984: 113–137.

nem). Az összefüggés a bűncselekmény vélt komolysága és a feljelentési hajlandóság között szignifikáns és erős.

Áldozatok és vélemények (OKRI-kutatás)

Az OKRI által készített magyarországi helyzetre vonatkozó kutatás eredményei a 3. táblázatban láthatók. Autólopások ez alapján nem gyakori (1,8%) bűncselekmények, ugyanakkor a feljelentési hajlandóság ennél a bűncselekménynél a legmagasabb (70%). Az autóból való lopások jóval gyakrabban (5,3%) fordulnak elő, az áldozatok körülbelül fele jelenti is az esetet. Az autó megrongálása még gyakoribb (6%), a feljelentési hajlandóság azonban alacsonyabb, mint a többi autót érintő bűncselekmény esetében. Rongálást a megkérdezettek 3,1%-a tapasztalt, körülbelül az áldozatok harmada tett feljelentést. A leggyakoribb bűncselekmények Magyarországon a biciklilopás (7,3%) és a lopás (7,3%) mindkét esetben 40% feletti a feljelentési hajlandóság. A rablások viszonylag ritkák (1,2%), a tolvajlás ennél gyakoribb (4%), előbbit azonban jóval gyakrabban jelentik (67%), de utóbbit is 40% felett. A betörések viszonylag gyakorinak számítanak (5,3%), és majdnem olyan magas a feljelentési hajlandóság, mint az autólopások esetében.

3. táblázat: A különböző cselekménytípusok elkövetésének gyakorisága és a feljelentési hajlandóság aránya

	Gyakoriság (%)	Feljelentési hajlandóság (%)
Autólopás	1,8	70
Lopás autóból	5,3	51,5
Autórongálás	6	38,6
Rongálás	3,1	34,4
Biciklilopás	7,3	41,9
Rablás	1,2	67
Tolvajlás	4	40,7
Lopás	7,3	46,7
Betörés	5,3	65,8
Bántalmazás	1,4	38,9
Szexuális zaklatás	0,4	40,7
Szexuális támadás	0,1	42,8
Támadás/fenyegetés	2,2	34

Forrás: a szerző szerkesztése az OKRI adatbázisa alapján

A szexuális és testi bántalmazások és fenyegetések esetében feltűnően alacsony a gyakoriság aránya. Ennek több oka is lehet, például egyes bűncselekményeket az áldozat nem tekint bűncselekménynek (például házastársak közötti nemi erőszak), vagy bűncselekménynek tekinti ugyan, de magánjellegetűnek és elhallgatja, esetleg

szégyelli még egy anonim kérdőívben is bevallani, vagy fél erről beszélni. Azok, akik beszámoltak ellenük elkövetett ilyen jellegű bűncselekményről, meglepően magas arányban tettek feljelentést (42,8% a szexuális erőszak esetében). Ez szintén arra enged következtetni, hogy még az anonim kérdőívben is látenciában maradnak ezek a bűncselekmények, a kérdezőbiztosoknak sem vallották be az áldozatok a bűncselekményt a fenti okok valamelyike vagy más okok miatt, vagyis a kérdőívben valószínűsíthetően jellemzően azok vallották be, hogy követtek el ellenük szexuális vagy testi bántalmazást, akik egyébként is tettek feljelentést, és így ügyük bizonyos mértékben már nyilvánosságra került.

Hasonló következtetésekre jutott Virág is az *Áldozatok és vélemények* kiadvány szexuális bűncselekményekről szóló fejezetében is.¹⁴ Virág megállapította, hogy a válaszok alacsony száma arra enged következtetni, hogy a kérdezőbiztossal felvett áldozati interjúk esetleges eredményt adnak a szexuális jellegű bűncselekményekkel kapcsolatban. Javaslatára szerint több adatbázis használata célszerű lehet az anomáliák kiszűrésére. Másfelől Virág arra a következtetésre jutott, hogy a válaszok alacsony száma miatt az adatok további bontása nem lehetséges és értelmetlen is. Ezekre a problémákra nyújt megoldást az ICVS nemzetközi adatbázisa, amelyben sok adat szerepel, ezért az adatok tovább bonthatók, így lehetőség van a párkapcsolati erőszak vizsgálatára is.

Összehasonlítás

Azt, hogy az említett magyarországi adatok torzítanak, a nemzetközi összehasonlítás is bizonyítja, az OKRI által készített magyarországi helyzetre vonatkozó kutatás eredményei helyenként jelentős eltérést mutatnak a nemzetközi adatokhoz képest.

4. táblázat: Az eredményeket összehasonlító táblázat

	Gyakoriság (%) nemzetközi adatok alapján	Feljelentési hajlandóság (%) nemzetközi adatok alapján	Gyakoriság (%) magyar adatok alapján	Feljelentési hajlandóság (%) magyar adatok alapján
Autólopás	4,4	90,3	1,8	70
Lopás autóból	15,4	48,4	5,3	51,5
Autórongálás	14	32,8	6	38,6
Biciklilopás	10,5	46,6	7,3	41,9
Betörés	11,1	60,3	5,3	65,8
Rablás	7,1	35,9	1,2	67
Lopás	20,1	26	7,3	46,7
Szexuális erőszak	7,3	11,8	0,1	42,8
Bántalmazás, testi sértés	10,4	28,8	1,4	38,9

Forrás: a szerző szerkesztése

¹⁴ VIRÁG 2004: 71–85.

A 4. táblázatból jól látszik, hogy a legtöbb cselekménytípusnál a nemzetközi és a magyar adatokat összevetve, a gyakoriság aránya nemzetközi viszonylatban jellemzően magasabb, ezt részben magyarázzák társadalmi különbségek (például eltérő életszínvonal, ami gyakoribb autólopáshoz, betöréshez vezethet). A feljelentési hajlandóságban az autólopások mellett a rablás, lopás, szexuális erőszak és testi sértés mutat jelentősebb eltérést. A kutatás témájára való tekintettel most csak utóbbi kettővel foglalkozom részletesebben. Jól látható, hogy a szexuális erőszak esetében a bevallott gyakoriságban is óriási különbség fedezhető fel, a feljelentési hajlandóság szintén nagy eltérést mutat az ellenkező irányban. Ez alátámasztja a fenti érvelést arról, hogy Magyarországon jellemzően azok vallották be a szexuális erőszak elkövetését, akik egyébként is tettek feljelentést. A testi sértéseknél hasonló tendencia látható, bár az eltérés mértéke alacsonyabb, mint a szexuális bűncselekmények esetében.

Párkapcsolati erőszak esetek

Ahogy a fenti adatokból és érvelésből kiderült, a párkapcsolati erőszak vizsgálata csupán a nemzetközi adatbázison lesz lehetséges, a magyar adatbázisban szereplő alacsony számú válasz miatt. Az ICVS-adatbázisban szereplő 152 ezer azonban lehetőséget nyújt a tervezett vizsgálatokra. Arra a kérdésre, hogy érte-e az elmúlt öt évben szexuális támadás, a vizsgált időszakban (1996, 2000) összesen 85 200 válaszadóból (ennél a cselekménytípusnál a női válaszadókat vették figyelembe) 6178-an válaszoltak igennel, ez a válaszadók 7,3%-a. Érdeemes megjegyezni, hogy 565 válaszadó „nem tudom” választ adott a kérdésre, ami arra utalhat, hogy történt velük szemben valamilyen szexuális jellegű visszaélés, csak az eset súlyossága alapján nem tudják egyértelműen eldönteni, hogy bűncselekménynek számít-e. A 6178 esetből összesen 447 válaszadó mondta azt, hogy partnere (férj, élettárs, barát) vagy expartner követte el a bűncselekményt, ez az összes eset 7,2%-a. Meglepő azonban, hogy a válaszok alapján a feljelentési hajlandóság aránya magasabb azoknál az eseteknél, amikor a partner követte el az erőszakot; amíg a szexuális erőszak eseteket 11,8% jelentette, addig a partner által elkövetett szexuális erőszakot az esetek 19,7%-ában jelentették. Ami a testi sértéseket illeti (amelyben a férfi áldozatok is megjelennek), a 152 ezer válaszadóból 15 872 vált áldozattá, vagyis a megkérdezettek körülbelül 10%-a, ebből 4435-en tettek feljelentést (28,8%). Az esetek 7,2%-át az áldozatok partnere (férj, élettárs, barát) vagy expartner követte el. Az 1147 válaszadóból 392-en nyilatkoztak úgy, hogy tettek feljelentést (34,2%), vagyis az adatok alapján a fizikai bántalmazás esetében is alacsonyabb a látencia akkor, ha az elkövető partner vagy expartner.

Ez mindkét bűncselekménytípus esetében meglepő, és ellentmond több kutatási eredménynek,¹⁵ ugyanakkor az, hogy ezekben az esetekben magasabb a feljelentési hajlandóság, pozitív abból a szempontból, hogy a partner által elkövetett szexuális vagy fizikai bántalmazás gyakran ismétlődő. A vizsgált adatbázisból az derül ki, hogy gyakoribb az, hogy ismétlődő esetekről van szó; a szexuális bűncselekményeknél 75 áldozattal csak egyszer, 96 áldozattal többször fordult elő szexuális visszaélés, a testi sértések esetében 146 esetben mondta a válaszadó, hogy csak egyszer bántalmazta a párja, míg 190 áldozatot többször is.

Skogan szerint a feljelentési hajlandóság esetében a bűncselekmény vélt komoly-sága erős ösztönző, vagyis minél komolyabbnak itéli meg az áldozat azt, ami vele történt, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy feljelentést tesz.¹⁶ Ezt támasztják alá az ICVS adatbázisán végzett vizsgálataim is. A bűncselekmény érzékelt komoly-sága és a feljelentési hajlandóság között erős szignifikáns (0,000) összefüggést mutatnak az adatok azok körében, akik ellen szexuális bűncselekményt követtek el, és azok körében is, akik ellen ezt partnere követte el, ugyanakkor figyelemre méltó az is, hogy ez az arány még mindig nagyon alacsonynak számít más bűncselekménytípusokhoz képest, még akkor is, ha az áldozatok maguk is súlyosnak ítélik meg a történeteket. A partnerek által elkövetett szexuális erőszak esetében a válaszadók csupán 12%-a mondta azt, hogy nem volt igazán komoly az erőszak, és 19,5% szerint nem történt bűncselekmény. Az látható az adatokból, hogy annak ellenére, hogy több mint 68% úgy véli, hogy súlyos bűncselekményt követtek el ellenük, az esetek többségében mégsem kérnek rendőri segítséget. A kérdőívben rákérdeztek, hogy mi történt. A válaszadók 23,7%-a szexuális erőszakról, 21,7%-a nemi erőszak kísérletéről, 19,2% „illetlen támadásról” (*indecent assault*), 31,3% pedig sértő magatartásról (*offensive behavior*) számolt be. A partnerek által elkövetett fizikai bántalmazások esetében szintén szignifikáns (0,000) összefüggést mutatnak a számok; minél súlyosabb a bántalmazás, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy az áldozat feljelentést tesz. A partnerek által elkövetett bántalmazások 85,1%-át nagyon súlyosnak vagy súlyosnak ítélték meg az áldozatok, és 66% vélte úgy, hogy bűncselekmény történt. Amikor a kérdezőbiztosok arra kérdeztek rá, hogy mi történt, az áldozatok 60%-a válaszolta azt, hogy erőszak történt, 38% pedig fenyegetésről számolt be.

A kérdőívben rákérdeztek arra is, hogy miért tettek az áldozatok feljelentést, illetve azoktól, akik nem tettek feljelentést, azt kérdezték, hogy ennek mi volt az oka. Azok, akik jelentették a partnerük által elkövetett szexuális vagy fizikai bántalmazást, leggyakrabban azt jelölték meg indokként, hogy megállítsák a bántalmazást (53,6%). A második leggyakrabban említett ok az, hogy segítséget kapjanak (40,75%), az áldozatok harmada (30,2%) azt válaszolta, hogy azt akarja, hogy az elkövetőt elkapják, ennél valamivel kisebb arányban (27,95%) válaszolták azt, hogy az ilyen bűncselekményt jelenteni kell. Azok, akik nem tettek feljelentést, leggyakrabban

¹⁵ CATTANEO–DELOVEH 2008: 413–422.

¹⁶ SKOGAN 1984: 113–137.

azért mulasztották ezt el, mert maguk oldották meg (39,65%), a többi válaszlehetőséget ennél jóval kisebb arányban jelölték a válaszadók; érdektelen a rendőrségnek (16,5%), nem elég súlyos (13,7%), a rendőrség nem tenne semmit (11,8%), a család megoldotta (11,55%), a rendőrség nem tudna semmit tenni (11,1%), fél/nem szereti a rendőrséget (10,4%). A rendőrségtől való félelemnél azonban érdemes felhívni rá a figyelmet, hogy a partnerük által szexuálisan bántalmazott áldozatok nagyobb (14,3%) arányban jelölték ezt a válaszlehetőséget. Ebből arra következtethetünk, hogy ez még a fizikai bántalmazásnál is érzékenyebb bűncselekmény, amelynek jelentéséhez még nagyobb bizalom szükséges az áldozatok részéről. Arra is rámutat ez az eredmény, hogy a rendőrséggel kapcsolatos attitűdökkel igenis érdemes foglalkozni, hiszen jelentős visszatartó erő lehet akár csak a feltételezés is, hogy a rendőrség nem tud, vagy nem akar majd segíteni.

A rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság összefüggései

Az előző fejezetekben amellett érveltem, hogy érdemes a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság összefüggéseit bűncselekménytípusokra bontva vizsgálni. Az összes adatbázisban szereplő bűncselekmény elemzése messze túlmutat ennek a cikknek a keretein, ezért most a szexuális bűncselekmények, a testi sértések és párkapcsolati erőszak bűnesetek vizsgálatára szorítkozom. Az ICVS-kérdőívben négy kérdés utal a rendőrségbe vetett általános bizalomra: a rendőrség jól végzi-e a munkáját (2 és 4 szintes skála), a rendőrség segítőkész-e (4-es skála), valószínűnek tartja-e, hogy egy ügyet, amelyre törvény által jogosult, csak úgy tud elintézni, hogy megvesztegeti a rendőrséget (2-es skála). A szexuális erőszakot átélt és feljelentést tevő áldozatok körében nagyobb arányban vannak jelen azok, akik szerint a rendőrség jó munkát végez. Ezen áldozatok körében azonban nincs szignifikáns összefüggés a feljelentési hajlandóság és a rendőrség vélt segítőkészsége között, vagyis nem tesznek nagyobb arányban feljelentést azok, akik segítőkésznek gondolják a rendőrséget. Hasonlóképp, az, hogy az áldozatok korrumpálhatónak tartják-e a rendőrséget, nincs összefüggésben a feljelentési hajlandósággal, vagyis az, hogy egy egyén korruptnak tartja-e a rendőrséget, nem befolyásolja abban a döntésben, hogy szexuális erőszak esetén tegyen-e feljelentést. A testi sértések esetében erős összefüggés áll fenn a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság között; vagyis az áldozatok minél inkább azt gondolják, hogy a rendőrség jó munkát végez, vagy azt, hogy a rendőrség segítőkész, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy feljelentést tesznek, ha áldozattá válnak, továbbá a feljelentést tevő áldozatok között szignifikánsan nagyobb az aránya azoknak, akik szerint a rendőrök nem korrumpálhatók. Amennyiben a szexuális erőszakot vagy a fizikai bántalmazást az áldozat partnere követi el, az áldozat rendőrségről alkotott véleménye (jó munkát végeznek-e, segítőkészek-e, korrumpálhatók-e) nem mutat szignifikáns összefüggést a feljelentési hajlandósággal.

5. táblázat: Szignifikanciaszint (Pearson Chi-Square) az egyes esetekben

	Jó munkát végez	Segítőkész	Korrumpálható
Szexuális bűncselekmények	0,013	0,822	0,120
Testi sértés, bántalmazás	0,000	0,000	0,001
Partner által elkövetett szexuális bűncselekmények	0,329	0,450	0,177
Partner által elkövetett testi sértés, bántalmazás	0,154	0,927	0,642

Forrás: a szerző szerkesztése

Több esetben ugyan látszik a fenti tendencia, vagyis az, hogy akik pozitívabban állnak a rendőrséghez, hajlamosabbak feljelentést tenni, ugyanakkor az összefüggések gyengék. Az eltérést okozhatja az, hogy a változók vizsgálatok több esetben túl alacsonyok voltak az elemszámok, ugyanakkor felmerül annak a lehetősége is, hogy abban az esetben, ha a bűncselekményeket az áldozat partnere vagy expartnera követi el, akkor a rendőrség iránti attitűdöknél (jó munkát végeznek-e, segítőkészek-e, korrumpálhatók-e) egyéb szempontok fontosabbak a döntéshozásban. Ennek a kérdéskörnek a mélyebb tanulmányozása túlmutat ennek a cikknek a keretein, de a kutatás további részében erre is fókuszálni fogok.

Konklúzió

A kutatás egyik tagadhatatlan limitációja, egyben az egyik fontos eredménye is, hogy rámutat az adatok minőségének és mennyiségének javítási igényére. Jelenleg a párkapcsolati erőszak mértékének pontos kutatásához és megismeréséhez az áldozati kérdőívekből származó adatok nem elégségesek. A hatósági statisztikákból pedig a látenciára vonatkozóan nem találunk adatokat. A meglévő adatok természetesen alapot kínálnak a jelenség(ek) kutatására, ugyanakkor fontos szót emelni az adatok minőségének és mennyiségének javítása érdekében, hogy még a mostaninál is pontosabb információink legyenek a látenciában maradt áldozatokról. A kutatásból kiderült továbbá, hogy a szexuális erőszakot átélt és feljelentést tevő áldozatok esetében nincs szignifikáns összefüggés a feljelentési hajlandóság és a rendőrség vélt segítőkészsége, illetve a rendőrség korrumpálhatóságáról alkotott vélemény között. A testi sértések esetében ugyanakkor erős összefüggés áll fenn a rendőrségbe vetett bizalom és a feljelentési hajlandóság között; vagyis az áldozatok minél inkább azt gondolják, hogy a rendőrség jó munkát végez, vagy azt, hogy a rendőrség segítőkész, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy feljelentést tesznek, ha áldozattá válnak. Változik azonban a helyzet akkor, ha a szexuális erőszakot vagy a fizikai bántalmazást az áldozat partnere követi el, ebben az esetben ugyanis az áldozat rendőrségről alkotott véleménye nem mutat szignifikáns összefüggést a feljelentési hajlandósággal. Bűncselekménytípusonként tehát valóban eltérő eredményeket kap-

tunk, vagyis az egyes hipotézis bizonyítható az adatbázis(ok) alapján, ugyanakkor meglepetést okozott az, hogy éppen a legérzékenyebb bűncselekménytípusoknál (szexuális erőszak, párkapcsolati erőszak) nincs szignifikáns összefüggés a bizalom és a feljelentési hajlandóság között, vagyis a második hipotézist cáfolja a kutatás. Ezek az eredmények arra mindenképpen felhívják a figyelmet, hogy a témát érdemes mélyebben, akár más módszerekkel (kvalitatív) is kutatni.

Irodalomjegyzék

- BARABÁS A. Tünde (2009): *Áldozattá válás Magyarországon: a statisztika és az empirikus vizsgálatok valóságképe*. OKRI, Online: www.okri.hu/images/stories/kutatok/barabastunde/bt_irm_2009_2_7.2.pdf
- BENNETT, R. R. – WIEGAND, R. B. (1994): Observations on Crime Reporting in a Developing Nation. *Criminology*, 32(1), 135–148. Online: <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1994.tb01149.x>
- BOATENG, Francis D. (2018): Crime Reporting Behavior: Do Attitudes Toward the Police Matter? *Journal of Interpersonal Violence*, 33(18), 2891–2916. Online: <https://doi.org/10.1177/0886260516632356>
- CATTANEO, L. B. – DELOVEH, H. L. M. (2008): The Role of Socioeconomic Status in Helpseeking from Hotlines, Shelters, and Police among a National Sample of Women Experiencing Intimate Partner Violence. *American Journal of Orthopsychiatry*, 78(4), 413–422. Online: <https://doi.org/10.1037/a0014558>
- DAVIS, Robert C. – HENDRICKS, Nicole J. (2007): Immigrants and Law Enforcement: A Comparison of Native Born and Foreign-Born Americans' Opinions of the Police. *International Review of Victimology*, 14(1), 81–94. Online: <https://doi.org/10.1177/026975800701400105>
- ELNTIB, Stamatís et al. (2018): Is the Public Willing to Help the Nigerian Police During the Boko Haram Crisis? A Look at Moderating Factors. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 33(1), 55–62. Online: <https://doi.org/10.1007/s11896-017-9234-0>
- FISHMAN, Gideon (1979): Patterns of Victimization and Notification. *The British Journal of Criminology*, 19(2), 146–157. Online: <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjc.a046979>
- FÜSTÖS Mónika (2022): A feljelentési hajlandóság és a rendőrségbe vetett bizalom összefüggései. Szisztematikus szakirodalmi áttekintés a Web of Science alapján. *Belügyi Szemle*, 70(1), 149–168. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.1.9>
- GARAI Renáta (2021): *A kapcsolati erőszak „szövődményei” – egy nővum hatása és joggyakorlata*. PhD-disszertáció. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola. Online: https://ajk.kre.hu/images/doc2021/doktori/Garai_Renata_PhD_disszertacio.pdfdoc2021/doktori/Garai_Renata_PhD_disszertacio.pdf
- GARAI Renáta (2023): A kapcsolati erőszak bűncselekmény tényállásának 10. születésnapjára: Összegző gondolatok a joggyakorlat tükrében. *Belügyi Szemle*, 71(10), 1743–1758. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.10.4>
- GOUDRIAAN, Heike – LYNCH, James P. – NIEUWBEERTA, Paul (2004): Reporting to the Police in Western Nations: A Theoretical Analysis of the Effects of Social Context. *Justice Quarterly*, 21(4), 933–969. Online: <https://doi.org/10.1080/07418820400096041>
- GOUDRIAAN, Heike – WITTEBROOD, Karin – NIEUWBEERTA, Paul (2006): Neighbourhood Characteristics and Reporting Crime. *The British Journal of Criminology*, 46(4), 719–742. Online: <https://doi.org/10.1093/bjc/azi096>
- GRIFFITHS, Clare E. (2018): The Disjuncture between Confidence and Cooperation: Police Contact amongst Polish Migrants and Established Residents. *European Journal of Criminology*, 15(2), 197–216. Online: <https://doi.org/10.1177/1477370817712962>

- JACKSON, J. et al. (2020): Police Legitimacy and the Norm to Cooperate: Using a Mixed Effects Location-Scale Model to Estimate the Strength of Social Norms at a Small Spatial Scale. *Journal of Quantitative Criminology*, 37(7), 547–572. Online: <https://doi.org/10.1007/s10940-020-09467-5>
- KÄÄRIÄINEN, Juha – SIRÉN, Reino (2011): Trust in the Police, Generalized Trust and Reporting Crime. *European Journal of Criminology*, 8(1), 65–81. Online: <https://doi.org/10.1177/1477370810376562>
- KARAKUS, Onder (2017): Instrumental and Normative Pathways to Legitimacy and Public Cooperation with the Police in Turkey: Considering Perceived Neighborhood Characteristics and Local Government Performance. *Justice Quarterly*, 34(1), 25–54. Online: <https://doi.org/10.1080/07418825.2015.1095346>
- KHONDAKER, Mahfuzul I. – WU, Yuning – LAMBERT, Eric G. (2017): Bangladeshi Immigrants' Willingness to Report Crime in New York City. *Policing and Society*, 27(2), 188–204. Online: <https://doi.org/10.1080/10439463.2015.1040795>
- KOCHEL, Tammy R. – PARKS, Roger – MASTROFSKI, Stephen D. (2013): Examining Police Effectiveness as a Precursor to Legitimacy and Cooperation with Police. *Justice Quarterly*, 30(5), 895–925. Online: <https://doi.org/10.1080/07418825.2011.633544>
- KRUGER, D. J. et al. (2016): Perceptions of Procedural Justice Mediate the Relationship between Local Violent Crime Density and Crime Reporting Intentions. *Journal of Community Psychology*, 44(6), 807–812. Online: <https://doi.org/10.1002/jcop.21797>
- KWAK, Hyounggon – DIERENFELDT, Rick – MCNEELEY, Susan (2019): The Code of the Street and Cooperation with the Police: Do Codes of Violence, Procedural Injustice, and Police Ineffectiveness Discourage Reporting Violent Victimization to the Police? *Journal of Criminal Justice*, 60, 25–34. Online: <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2018.11.001>
- LEE, Yung H. – CHO, Sujung (2020a): Assessing a Multidimensional Model of Police Legitimacy in South Korea with Latent Class Analysis. *Journal of Crime and Justice*, 44(3), 353–374. Online: <https://doi.org/10.1080/0735648X.2020.1773897>
- LEE, Yung H. – CHO, Sujung (2020b): The Significance of Instrumental Pathways to Legitimacy and Public Support for Policing in South Korea: Is the Role of Procedural Fairness Too Small? *Crime, Law and Social Change*, 73(5), 575–603. Online: <https://doi.org/10.1007/s10611-019-09876-z>
- LI, F. et al. (2020): The Mediating Roles of Law Legitimacy and Police Legitimacy in Predicting Cooperation with Police in China. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, 54(2), 000486582096564. Online: <https://doi.org/10.1177/0004865820965641>
- MURPHY, Kristina – BARKWORTH, Julie (2014): Victim Willingness to Report Crime to Police: Does Procedural Justice or Outcome Matter Most? *Victims & Offenders*, 9(2), 178–204. Online: <https://doi.org/10.1080/15564886.2013.872744>
- MURPHY, Kristina – CHERNEY, Adrian (2011): Fostering Cooperation with the Police: How do Ethnic Minorities in Australia Respond to Procedural Justice-Based Policing? *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, 44(2), 235–257. Online: <https://doi.org/10.1177/0004865811405260>
- MURPHY, Kristina – MAZEROLLE, Lorraine (2018): Policing Immigrants: Using a Randomized Control Trial of Procedural Justice Policing to Promote Trust and Cooperation. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, 51(1), 3–22. Online: <https://doi.org/10.1177/0004865816673691>
- MURPHY, Kristina – CHERNEY, Adrian – TESTON, Marcus (2019): Promoting Muslims' Willingness to Report Terror Threats to Police: Testing Competing Theories of Procedural Justice. *Justice Quarterly*, 36(4), 594–619. Online: <https://doi.org/10.1080/07418825.2018.1437210>
- MURPHY, Kristina – MADON, Natasha S. – CHERNEY, Adrian (2017): Promoting Muslims' Cooperation with Police in Counter-Terrorism: The Interaction between Procedural Justice, Police Legitimacy and Law Legitimacy. *Policing: An International Journal*, 40(3), 544–559. Online: <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-05-2016-0069>

- MURPHY, Kristina – MADON, Natasha S. – CHERNEY, Adrian (2020): Reporting Threats of Terrorism: Stigmatisation, Procedural Justice and Policing Muslims in Australia. *Policing and Society*, 30(4), 361–377. Online: <https://doi.org/10.1080/10439463.2018.1551393>
- ÖZAŞÇILAR, Mine – NARLI, Nilüfer – ÖZTÜRK, Osman (2019): Crime Reporting Behavior Among Syrian Immigrants in Istanbul. *Crime & Delinquency*, 65(14), 1997–2018. Online: <https://doi.org/10.1177/0011128718807157>
- PÓSCH, Krisztián et al. (2020): “Truly Free Consent”? Clarifying the Nature of Police Legitimacy Using Causal Mediation Analysis. *Journal of Experimental Criminology*, 17, 563–595. Online: <https://doi.org/10.1007/s11292-020-09426-x>
- RENGIFO, Andres F. – SLOCUM, Lee A. – CHILLAR, Vijay (2019): From Impressions to Intentions: Direct and Indirect Effects of Police Contact on Willingness to Report Crimes to Law Enforcement. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 56(3), 412–450. Online: <https://doi.org/10.1177/0022427818817338>
- SARGEANT, Elise – MURPHY, Kristina – CHERNEY, Adrian (2014): Ethnicity, Trust and Cooperation with Police: Testing the Dominance of the Process-Based Model. *European Journal of Criminology*, 11(4), 500–524. Online: <https://doi.org/10.1177/1477370813511386>
- SEMUKHINA, Olga (2014): Unreported Crimes, Public Dissatisfaction of Police, and Observed Police Misconduct in the Volgograd Region, Russia: A Research Note. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 38(4), 305–325. Online: <https://doi.org/10.1080/01924036.2013.872690>
- SKOGAN, Wesley G. (1984): Reporting Crimes to the Police: The Status of World Research. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 21(2), 113–137. Online: <https://doi.org/10.1177/0022427884021002003>
- SLOCUM, Lee A. (2017): The Effect of Prior Police Contact on Victimization Reporting: Results from the Police–Public Contact and National Crime Victimization Surveys. *Journal of Quantitative Criminology*, 34(2), 535–589. Online: <https://doi.org/10.1007/s10940-017-9345-x>
- SUNSHINE, Jason – TYLER, Tom R. (2003): The Role of Procedural Justice and Legitimacy in Shaping Public Support for Policing. *Law. Society Review*, 37(3), 513–548. Online: <https://doi.org/10.1111/1540-5893.3703002>
- TANKEBE, Justice (2019): Cooperation with the Police against Corruption: Exploring the Roles of Legitimacy, Deterrence and Collective Action Theories. *The British Journal of Criminology*, 59(6), 1390–1410. Online: <https://doi.org/10.1093/bjc/azz030>
- TANKEBE, Justice – REISIG, M. D. – WANG, X. (2016): A multidimensional model of police legitimacy: A cross-cultural assessment. *Law and Human Behavior*, 40(1), 11–22. Online: <https://doi.org/10.1037/lhb0000153>
- TIPPETT, E. C. (2018): The Legal Implications of the MeToo Movement. *Minnesota Law Review*, 103, 229–302. Online: www.minnesotalawreview.org/wp-content/uploads/2019/01/12Tippett_MLR.pdf
- TSUSHIMA, M. – HAMAI, K. (2015): Public Cooperation with the Police in Japan: Testing the Legitimacy Model. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 31(2), 212–228. Online: <https://doi.org/10.1177/1043986214568836>
- TYLER, Tom R. – FAGAN, Jeffery (2008): Legitimacy and Cooperation: Why Do People Help the Police Fight Crime in Their Communities. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 6, 231–245.
- TYLER, Tom R. – SCHULHOFER, S. – HUQ, A. Z. (2010): Legitimacy and Deterrence Effects in Counterterrorism Policing: A Study of Muslim Americans. *Law & Society Review*, 44(2), 365–401. Online: <https://doi.org/10.1111/j.1540-5893.2010.00405.x>
- VIRÁG György (2004): Szexuális erőszak. In IRK Ferenc (szerk.): *Áldozatok és vélemények II. kötet*. Budapest: Országos Kriminológiai Intézet, 71–85.
- WIEDLITZKA, Susann et al. (2018): Perceptions of Police Legitimacy and Citizen Decisions to Report Hate Crime Incidents in Australia. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 7(2), 91–106. Online: <https://doi.org/10.5204/ijcsd.v7i2.489>

ABSTRACT

Are Victims More Likely to Report Crimes When Trusting the Police? A Quantitative Study

Mónika FÜSTÖS

For many years criminology has assumed that the more victims trust the police, the more they will be willing to report crimes. Yet, the relationship between trust in the police and victims' willingness to report has rarely been researched empirically. In the last ten years more and more research has been conducted in this field. They are, however, showing contradictory results. I believe that one reason for the conflicting results is that usually types of crime are not distinguished. So my first hypothesis is as follows: if crime types are researched one by one, we would receive more accurate results. The second hypothesis of this paper is that in the case of crimes that require deeper trust (sexual violence, intimate partner violence), the willingness to report crimes is greater if trust in the police is strong. Based on the data, there is no significant correlation between the willingness to report and trust in the police in the case of victims who have experienced sexual violence, but there is correlation in case of physical violence. If the perpetrator of the physical violence is the intimate partner of the victim there is no significant correlation. It can therefore be seen that the results are really different for each type of crime (hypothesis 1), but it was surprising that there was no significant correlation between trust and the willingness to report the most sensitive types of crime (sexual violence, intimate partner violence). This result shows that it is worth researching the topic more deeply, even with other methods (qualitative).

Keywords: *trust in police, willingness to report a crime, database, intimate partner violence*